

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 14. november 2014
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Sultana Baig
Sagsnr.: 2014-0030-2440
Dok.: 1274370

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1434 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. august 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Mette Frederiksen

/

Carsten Madsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1434 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil justitsministeren kommentere diskussionen om falske mindesider (jf. f.eks. artikel i Kristeligt Dagblad 12. august 2014), hvor snyltere opretter en falsk mindeside på internettet/Facebook om f.eks. et for dem ukendt trafikdræbt barn, der har været omtalt i pressen, og herunder bedes ministeren fremlægge nogle muligheder for at vanskeliggøre etableringen af sådanne sider, evt. ved at internetudbydere kunne pålægges at vanskeliggøre etableringen af sådanne mindesider evt. pålægges at fjerne sådanne sider, og vil ministeren desuden gennemgå evt. andre muligheder, f.eks. for af lovgivningsvej at mindske omfanget af sådanne falske mindesider - og naturligvis helst helt at eliminere fremkomsten af sådanne?”

Svar:

1. Jeg skal indledningsvist fastslå, at jeg anser oprettelse af falske mindesider som omtalt i spørgsmålet for en grænseoverskridende adfærd, der uden tvivl vil kunne opleves som meget krænkende for de efterladte familiemedlemmer.

Der er en række bestemmelser i lovgivningen, der efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse i forhold til sådanne mindesider. Hvilken regulering der er relevant i en konkret situation, vil i vidt omfang afhænge af, hvilket formål der ligger bag oprettelsen af hjemmesiden og det nærmere indhold af denne.

2. Persondataloven indeholder dansk rets almindelige bestemmelser om behandling af personoplysninger.

Persondataloven gælder ifølge lovens § 1, stk. 1, for behandling af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, og for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Loven gælder ifølge § 1, stk. 2, tillige for anden ikke-elektronisk systematisk behandling, som udføres for private, og som omfatter oplysninger om personers private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden.

Lovens § 2 indeholder en række undtagelser til bestemmelserne i § 1 om lovens anvendelsesområde. Det følger af § 2, stk. 2, at loven ikke finder

anvendelse, hvis det vil være i strid med informations- og ytringsfriheden, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10.

Det følger desuden af persondatalovens § 2, stk. 3, at loven ikke gælder for behandlinger, som en fysisk person foretager med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter.

For så vidt angår behandling af oplysninger om afdøde personer kan disse efter omstændighederne være omfattet af persondataloven. Indsamling og efterfølgende behandling af oplysninger om afdøde personer skal opfylde lovens betingelser, hvis der foreligger et særligt beskyttelsesbehov, hvilket i praksis navnlig vil få betydning for behandling af følsomme oplysninger om afdøde personer. Der henvises i den forbindelse til kommentarer af Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen til lov om behandling af personoplysninger, 2. udgave (2008), side 101.

Persondatalovens regler indebærer bl.a., at behandling af personoplysninger kun kan ske, hvis lovens grundlæggende principper i § 5 om god data-behandlingsskik, saglighed og proportionalitet er opfyldt. Loven indebærer desuden, at behandling af personoplysninger kan ske, hvis de generelle betingelser for behandling af henholdsvis almindelige og følsomme personoplysninger i lovens §§ 6-8 er opfyldt.

Behandling af billeder af en afdød person på en hjemmeside vil efter omstændighederne kunne indebære en overtrædelse af disse bestemmelser.

I medfør af persondatalovens § 59, stk. 1, kan Datatilsynet påbyde en privat dataansvarlig at ophøre med en behandling, der finder sted i strid med loven, og at berigtige, slette eller blokere bestemte oplysninger, som er omfattet af en sådan behandling.

Endvidere indeholder persondatalovens § 70 bestemmelser om strafansvar for overtrædelse af lovens bestemmelser.

3. Oprettelsen af sådanne falske mindesider som omtalt i spørgsmålet kan endvidere efter omstændighederne indebære en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser, herunder navnlig §§ 264 d og 267.

Efter straffelovens § 264 d straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt bil-

leder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden, med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Efter straffelovens § 267 straffes den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Den konkrete omtale af en afdød person vil således efter omstændighederne kunne have en karakter, der vil kunne anses for omfattet af straffelovens § 267.

Hvis oprettelsen af en falsk mindeside sker eksempelvis med henblik på at indsamle penge på falskt grundlag vil der efter omstændighederne kunne være tale om en overtrædelse af straffelovens § 279 om bedrageri. Det følger af straffelovens § 279, at for bedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab

4. I forhold til muligheden for at fjerne konkrete hjemmesider kan jeg oplyse, at retsplejelovens kapitel 40 indeholder regler om midlertidige afgørelser om forbud og påbud i en borgerlig sag. Retten kan efter retsplejelovens § 411, stk. 1, bestemme, at bl.a. private midlertidigt skal foretage, undlade eller tåle bestemte handlinger. Dette kan eksempelvis dreje sig om et påbud om at hindre adgang til en hjemmeside.

Betingelserne for at meddele et forbud eller påbud er efter retsplejelovens § 413, at den part, der anmoder om meddelelse af forbuddet eller påbuddet, godtgør eller sandsynliggør, 1) at parten har den ret, der søges beskyttet ved forbuddet eller påbuddet, 2) at modpartens adfærd nødvendiggør, at der meddeles forbud eller påbud, og 3) at partens mulighed for at opnå sin ret vil forspildes, hvis parten henvises til at afvente tvistens retlige afgørelse.

Adgangen til at meddele forbud og påbud er begrænset af et almindeligt proportionalitetsprincip og må vurderes i lyset af bl.a. relevante bestemmelser i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, herunder f.eks. artikel 10 om ytringsfrihed.

5. Som det fremgår, vil oprettelse af falske mindesider alt afhængig af det nærmere indhold og formål med en hjemmeside kunne indebære en lovovertrædelse. Jeg har ikke umiddelbart planer om at indføre ny lovgivning på området. De gældende regler indeholder således efter min opfattelse et værn mod de mest alvorlige tilfælde af forskellige typer af krænkelser.

Jeg er dog helt opmærksom på, at der vil kunne forekomme tilfælde af adfærd, der kan opleves som krænkende for de efterladte, og som ikke vil indebære en lovovertrædelse. Hertil skal jeg bemærke, at det efter min opfattelse generelt ikke vil være muligt gennem lovgivningsmæssige tiltag at forhindre alle tilfælde af adfærd, der kan opleves som krænkende for de efterladte eller for andre.

Det kan imidlertid oplyses, at Datatilsynet har udarbejdet en vejledning om sociale netværk og internettet, som er offentliggjort på Datatilsynets hjemmeside. Endvidere har It-sikkerhedskomiteén nedsat af det daværende Ministerium for Videnskab, Teknologi og Udvikling udarbejdet en kodeks om god adfærd på online sociale netværkstjenester i Danmark, som ligeledes er offentliggjort på Datatilsynets hjemmeside.

De nævnte publikationer vedlægges til Retsudvalgets orientering.